

59

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΑΠΟΦΑΣΗ

59/2017

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ' (δδ) Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα, την 6η Ιουλίου του έτους δύο χιλιάδες δέκα επτά (2017) ημέρα Πέμπτη και ώρα 09.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Πρόεδρος:** Γεώργιος Καταπόδης
- 2. Μέλη :** Δημήτριος Λουρίκας (σε τηλεδιάσκεψη)
- Δημήτριος Σταθακόπουλος
- Μαρία Στυλιανίδου
- Ερωφίλη Χριστοβασίλη

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου, Π.Ε. Διοικητικού - Οικονομικού

Εισηγητής: Ηλιάννα Κανταρτζή, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ

Αθανάσιος Καϊμακάμης, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Πληροφορικής της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν οι εισηγητές κα Κανταρτζή μέσω τηλεδιάσκεψης, ο κ. Καϊμακάμης καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, κ. Καλογρίδου Μίνα οι οποίοι αποδεσμεύτηκαν πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας των μελών του Συμβουλίου της Αρχής και τη λήψη της απόφασης.

Ερώτημα: Το υπ' αρ. πρωτ. 151188/20.01.2017 αίτημα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης & Προστασίας Δασών & Αγροπεριβάλλοντος προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή), το οποίο παρελήφθη στις 26.01.2017 (αρ. πρωτ. εισερχ. 628), όπως συμπληρώθηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ.

155969/2490/31.05.2017 (αρ. πρωτ. εισερχ. 3627/08.06.2017) έγγραφο και τα συνημμένα σε αυτά έγγραφα.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. για τη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2β του ν.4412/2016, για την ανάθεση της σύμβασης παροχής υπηρεσιών με τίτλο “Εφαρμογή των υπηρεσιών του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασών (ΕΠΑΔ)” για εξήντα (60) μήνες, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 460.000,00€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

1. Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

1.1 Κατά την 33η Συνεδρίαση (στις 12 Σεπτεμβρίου 2012) του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Πράσινου Ταμείου εγκρίθηκε τόσο η ένταξη του Ερευνητικού Προγράμματος με τίτλο “**Δημιουργία και Πιλοτική Λειτουργία Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασών (ΕΠΑΔ)**” στον Άξονα Προτεραιότητας 5 “Εφαρμοσμένη Έρευνα” του Χρηματοδοτικού Προγράμματος “Προστασία και Αναβάθμιση Δασών 2012”, όσο και η χρηματοδότηση της προκαταβολής του από πιστώσεις του έτους 2012. Ανάδοχος του έργου ορίστηκε το Εργαστήριο Δασικής Διαχειριστικής και Τηλεσκοπικής της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ενώ δικαιούχος του έργου ήταν η Διεύθυνση Ανάπτυξης Δασικών Πόρων της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος της Ειδικής Γραμματείας Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (στο εξής ΥΠΕΚΑ) (πλέον Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο εξής ΥΠΕΝ). Σύμφωνα με το Τεχνικό Δελτίο του έργου, ο συνολικός προϋπολογισμός του ανήλθε στο ποσό των 136.937,00€ και η διάρκειά του ορίστηκε στους 30 μήνες από την έναρξη εργασιών του έργου. Στόχος του εν λόγω ερευνητικού έργου ήταν η δημιουργία και πιλοτική λειτουργία ενός Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασών (στο εξής ΕΠΑΔ) προκειμένου να καταγραφούν και να συγκεντρωθούν οι δασικές διαχειριστικές μελέτες, καθώς και να διατεθούν διαδικτυακά στους ενδιαφερόμενους φορείς.

1.2 Με την από 27.12.2012 σύμβαση υλοποίησης του ερευνητικού προγράμματος μεταξύ του ΥΠΕΚΑ (και πλέον ΥΠΕΝ) ως δικαιούχου και του Εργαστηρίου Δασικής Διαχειριστικής και Τηλεσκοπικής ως αναδόχου του έργου ορίζονται οι φάσεις του εν λόγω ερευνητικού έργου και τα σχετικά παραδοτέα ως εξής:

“Φάση 1: Καταγραφή του συνόλου των δασικών διαχειριστικών μελετών που υπάρχουν στη χώρα και διαχωρισμός τους σε ψηφιακές και αναλογικές.

Παραδοτέα: Ψηφιακή Βάση Δεδομένων των υπαρχόντων διαχειριστικών μελετών.

Φάση 2: Συγκέντρωση των μελετών που βρίσκονται σε ψηφιακή μορφή και δημιουργία βάσης δεδομένων με τα περιεχόμενά τους (μελέτες, πίνακες, χάρτες).

Παραδοτέα: Βάση Δεδομένων με τα περιεχόμενα των ψηφιακών διαχειριστικών μελετών.

Φάση 3: Σχεδιασμός γεωγραφικής διαδικτυακής εφαρμογής που θα παρέχει στους χρήστες τα παρακάτω: εύκολη πρόσβαση και αναζήτηση των δεδομένων βάσει περιγραφικών και γεωγραφικών κριτηρίων, άντληση δεδομένων και αποστολή πρόσθετων αρχείων προς ανάρτηση.

Παραδοτέα: Γεωγραφική Διαδικτυακή Εφαρμογή.

Φάση 4: Πιλοτική λειτουργία του συστήματος.

Παραδοτέα: Υποστήριξη / συντήρηση του συστήματος / προετοιμασία της νέας ομάδας της πιλοτικής λειτουργίας.”

1.3 Με το από 20.05.2016 Πρακτικό Οριστικής Παραλαβής η Επιτροπή Παρακολούθησης – Αξιολόγησης – Παραλαβής του ερευνητικού προγράμματος, η οποία συστάθηκε με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 131376/2066/04.06.2013 απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Δασών του ΥΠΕΚΑ (πλέον ΥΠΕΝ) όπως τροποποιήθηκε με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 108798/1766/29.04.2014 απόφαση του ιδίου, προέβη στην οριστική παραλαβή του ερευνητικού προγράμματος «Δημιουργία και Πιλοτική Λειτουργία Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασών (ΕΠΑΔ)».

1.4 Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 3229/09.06.2016 έγγραφο του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του ΥΠΕΝ υπεβλήθη αίτημα ένταξης του έργου με τίτλο: “Εφαρμογή των υπηρεσιών του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασών (ΕΠΑΔ)” στο Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα του Πράσινου Ταμείου “Προστασία και Αναβάθμιση Δασών 2016” στον Άξονα Προτεραιότητας 5 – Μέτρο 1 – Δράση 3. Σύμφωνα με το εν λόγω αίτημα ένταξης, η υλοποίηση του έργου προτείνεται να υλοποιηθεί από το Εργαστήριο Δασικής Διαχειριστικής και Τηλεσκοπήσης της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ).

1.5 Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. πρωτ. 5082/28.09.2016 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος, η οποία συνόδευε ως άνω αίτημα ένταξης, “το Έργο θα περιλαμβάνει, κατά την υλοποίησή του, την εφαρμογή και αναβάθμιση των υπηρεσιών και της μεθοδολογίας ομογενοποίησης του ΕΠΑΔ. Τα Πακέτα Εργασίας του Έργου περιγράφονται αναλυτικά στο επισυναπτόμενο Τεχνικό Δελτίο, ενώ σύντομη αναφορά αυτών είναι η κάτωθι:

ΠΕ 1: Σύσταση Συμβουλευτικής Ομάδας Εργασίας και Ειδικής Επιτροπής Υπεύθυνης σε θέματα Νομοθεσίας

Σύσταση Ομάδας Εργασίας και Ειδικής Επιτροπής ασχολούμενες, η μεν πρώτη με θέματα τεχνικά, η δε δεύτερη με τα της Νομοθεσίας όπως οι αρμοδιότητές τους περιγράφονται κάτωθι:

α) Η Συμβουλευτική Ομάδα Εργασίας, μέσα από την παρακολούθηση της πορείας εργασιών του Έργου, θα εκφράζει τις προτάσεις της είτε εγγράφως, είτε και κατά τη διάρκεια προγραμματισμένων συναντήσεων και η οποία θα συσταθεί στα πρότυπα της αντίστοιχης συσταθείσας του ΕΠΑΔ.

β) Η Ειδική Επιτροπή, η οποία θα οριστεί από την Γεν. Δ/ση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών & Αγροπεριβάλλοντος, θα είναι υπεύθυνη σε θέματα που θα αφορούν:

- την κατηγοριοποίηση των χρηστών στις υπηρεσίες του Έργου, και την παροχή διαβαθμισμένης πρόσβασης στη βάση των δασικών δεδομένων
- την επίλυση προβλημάτων προκύπτοντα από χωρική ασυμφωνία ορίων γειτνιαζόντων διαχειριστικών μελετών

Παραδοτέα:

- Πρακτικά συναντήσεων με τη Συμβουλευτική Ομάδα Εργασίας.
- Πρακτικά συναντήσεων με την Ειδική Επιτροπή για τα θέματα Νομοθετικών ρυθμίσεων.
- Εκθέσεις της Συμβουλευτικής Ομάδας Εργασίας και της Ειδικής Επιτροπής.

ΠΕ 2: Συλλογή, καταγραφή και αποθήκευση Διαχειριστικών Μελετών

- Συγκέντρωση διαχειριστικών μελετών των των υπολειπόμενων της Πιλοτικής εφαρμογής του ΕΠΑΔ, καθώς και αυτών που θα υλοποιηθούν όσο διαρκούν οι εργασίες του Έργου.

Παραδοτέα:

Ανανεωμένη Βάση Δεδομένων διαχειριστικών μελετών

ΠΕ 3: Ανανέωση Γεωγραφικής Βάσης Δεδομένων Διαθέσιμων Διαχειριστικών Μελετών

Η υπάρχουσα Γεωγραφική Βάση Δεδομένων, που αναπτύχθηκε κατά την Πιλοτική εφαρμογή του ΕΠΑΔ και περιλαμβάνει τρία επίπεδα της δασικής πληροφορίας κατηγοριοποιημένη σε τρία επίπεδα λεπτομέρειας, θα συνεχίζει να ανανεώνεται και θα υλοποιηθεί σε επίπεδο χώρας, για τις μελέτες που περιέχουν επαρκή επεξεργάσιμα δεδομένα, με ταυτόχρονη έναρξη της επεξεργασίας των διαχειριστικών μελετών που φέρουν ελλιπή ή και ανύπαρκτα ψηφιακά δεδομένα.

Παραδοτέα:

- Η ανανεωμένη Γεωγραφική Βάση Δεδομένων διαχειριστικών μελετών του ΕΠΑΔ.

ΠΕ 4: Ανανέωση και αναβάθμιση των υπηρεσιών του ΕΠΑΔ

Οι κύριες δράσεις του πακέτου εργασίας είναι:

- Ενσωμάτωση του νέου υλικού δασικής πληροφορίας στην υπηρεσία WebGIS του ΕΠΑΔ και ακολούθως η συντήρηση, η ανανέωση και η αναβάθμιση της υπηρεσίας αυτής.
- Με βάση την επεξεργασμένη δασική πληροφορία, θα δημιουργηθούν σύνθετα εργαλεία χωρικής ανάλυσης και εξαγωγής πληροφοριών και στατιστικών.
- Συντήρηση, ανανέωση και αναβάθμιση της δυναμικής ιστοσελίδας του ΕπαΔ.

Παραδοτέα:

- Αδιάλειπτη λειτουργία του WebGIS και της ιστοσελίδας του ΕπαΔ με συνεχή ανανέωση και αναβάθμιση.

ΠΕ 5: Δημιουργία και λειτουργία υπηρεσίας υποστήριξης χρηστών του ΕΠΑΔ

Οι κύριες δράσεις του πακέτου εργασίας είναι:

- Σύσταση ομάδας ειδικών (*help desk*) η οποία, ως μόνιμο σημείο αναφοράς της Διαδικτυακής Βάσης Δασικής Πληροφορίας, θα διαχειρίζεται την αναπτυχθείσα πλατφόρμα επικοινωνίας και θα παρέχει τεχνική βοήθεια στους χρήστες εκείνους που θα τους δοθεί το δικαίωμα να χρησιμοποιούν το σύστημα.
- Εκπαίδευση των ενδιαφερόμενων φορέων (τόσο των ορισμένων αντιπροσώπων τόσο της Γεν. Δ/σης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών & Αγροπεριβάλλοντος, όσο και αυτών των Δ/σεων Δασών των Περιφερειών της χώρας) στην χρήση των υπηρεσιών του συστήματος (υπηρεσία αναζήτησης διαχειριστικών μελετών, υπηρεσία WebGIS).

Παραδοτέα:

- Υπηρεσία *Help Desk* διαθέσιμη μέσω της ιστοσελίδας του ΕπαΔ
- Ενεργή πλατφόρμα επικοινωνίας (*forum*)
- Υλικό παρουσιάσεων

- Ερωτηματολόγια ικανοποίησης της εκπαίδευσης χρηστών και έκθεση αποτελεσμάτων

ΠΕ 6: Συντήρηση και αναβάθμιση της ήδη υπάρχουσας υλικοτεχνικής υποδομής του ΕΠΑΔ

- Ανανέωση / αναβάθμιση του λογισμικού (με συνεχή υποστήριξη των διαδικτυακών εφαρμογών του) και του εξοπλισμού (υπολογιστές, servers, μέσα αποθήκευσης δεδομένων).
- Συντήρηση υλικοτεχνικής υποδομής.

Παραδοτέα:

- *Η αδιάλειπτη και εύρωστη λειτουργία των υπηρεσιών ΕΠΑΔ.”*

1.6 Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 112.1.1/04.11.2016 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου αποφασίσθηκε η ένταξη στο Πρόγραμμα «Προστασία και αναβάθμιση Δασών 2016» και η χρηματοδότηση του έργου με τίτλο «Εφαρμογή των υπηρεσιών του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασών (ΕΠΑΔ)». Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση, ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ορίζεται στο ποσό των 460.000,00€, ο συνολικός χρόνος εκτέλεσής του είναι εξήντα (60) μήνες και την ευθύνη υλοποίησής του φέρει η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος.

2. Κατόπιν των ανωτέρω, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., κατ’ άρθρο 32 παρ. 2 περ. β’ του ν.4412/2016 προκειμένου να αναθέσει τη σύμβαση “Εφαρμογή των υπηρεσιών του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασών (ΕΠΑΔ)” για εξήντα (60) μήνες, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 460.000,00€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., έπειτα από τη διενέργεια διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

II. Νομικό πλαίσιο

3. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ’, υποπερίπτωση δδ’ του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης, ορίζει τα ακόλουθα: «δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β’ της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπιπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου [...]».

4. Η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 του ν.4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» ορίζει:

“Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 2 έως 221) [...] Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α’ και β’, ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού”.

5. Το άρθρο 3 παρ. 1 και 2 του ίδιου νόμου ορίζει τα παρακάτω: “1. Το παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) θεσπίζει κανόνες για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που πραγματοποιούνται από αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας αυτών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο παρόν άρθρο. 2. Διαδικασία σύναψης σύμβασης ή σύμβαση κατά την έννοια του παρόντος Βιβλίου

είναι η απόκτηση, μέσω δημόσιας σύμβασης, από μία ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές, έργων, αγαθών ή υπηρεσιών από οικονομικούς φορείς που επιλέγονται από τις εν λόγω αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως του κατά πόσον τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες προορίζονται για την εξυπηρέτηση σκοπού δημοσίου συμφέροντος”.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του ίδιου νόμου: “Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: [...]β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Αν οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α’ προϊόντα”.

7. Στο άρθρο 6 παρ. 1 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: “Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης. [...]”

8. Η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β’ υποπ. ββ και γγ του ν. 4412/2016, ενσωματώνει την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β υποπ. ii και iii της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, και στην οποία ορίζεται: “Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:

β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους: [...]

ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,

γγ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ’ και γγ’ εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης”.

9. Το άρθρο 61 του ν. 4412/2016 ορίζει: “1. Για συμβάσεις άνω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης ή της προκαταρκτικής προκήρυξης, όταν η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 26. 2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. 3. Ως χρόνος έναρξης ενός διαγωνισμού μελετών, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού μελετών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 4. Για συμβάσεις κάτω των ορίων αντί των παραγράφων 1 έως 3, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 120”.

10. Το άρθρο 379 παρ. 1 & 2 του ως άνω νόμου προβλέπει:

“1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. 2. Η ισχύς των άρθρων 22, 36, 37 της παραγράφου 2, του άρθρου 79, 258

και 259 αρχίζει, ως προς τους διαγωνισμούς μελετών, τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών την 18η Απριλίου 2017, εκτός από τις περιπτώσεις όπου είναι υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών μέσων, σύμφωνα με τα άρθρα 33, 34 ή 35, την παράγραφο 3 του άρθρου 40, την παράγραφο 2 του άρθρου 65 ή το άρθρο 67 και των άρθρων 270, 271, 272, της παραγράφου 3 του άρθρου 274, της παραγράφου 2 του άρθρου 295 ή το άρθρο 297”.

III. Νομική Εκτίμηση

11. Το υπό εξέταση αίτημα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης γενικών υπηρεσιών με την έννοια της διάταξης του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη και τον κωδικό CPV της σύμβασης όπως αυτός αναφέρεται στο προσκομιζόμενο σχέδιο απόφασης της αναθέτουσας αρχής (CPV 77231000-8: Υπηρεσίες διαχείρισης δασοκομίας). Δεδομένου ότι πρόκειται για διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, προϋπολογισθείσας αξίας 460.000,00€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ’ άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ’ υποπερίπτωση δδ’ του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

12. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και ήδη στα παρόμοιου περιεχομένου άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

13. Στην προκειμένη περίπτωση, η αιτούσα επικαλείται ρητά, με τα υποβληθέντα συμπληρωματικά έγγραφα, ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός της, τη διάταξη του άρθρου 32, παρ. 2 περ. β. υποπ. ββ’ και γγ’ του ν. 4412/2016, επικαλούμενη ειδικότερα λόγους απουσίας ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους και προστασίας αποκλειστικών δικαιωμάτων.

14. Στο πλαίσιο εφαρμογής της ως άνω επικαλούμενης διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β υποπ. ββ’ και γγ’ του ν. 4412/2016, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, όταν για λόγους τεχνικούς (όπως είναι η κατοχή αποκλειστικών τεχνικών μέσων, γνώσεων ή μεθόδων) ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων καθίσταται απολύτως αναγκαίο να ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα.

Στο πλαίσιο της ερμηνευόμενης διάταξης, ο οικονομικός φορέας, στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση για λόγους τεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, **δεν αρκεί να είναι απλώς ικανός να παρέχει με τον πλέον αποτελεσματικό και οικονομικά συμφέροντα τρόπο τις αιτούμενες υπηρεσίες, αλλά απαιτείται να είναι και ο μοναδικός, έναντι οιαδήποτε άλλου φορέα, που παρέχει δυνητικά ανάλογες υπηρεσίες.** (ΔΕΚ 199/85 Επιτροπή κατά Ιταλίας, ΔΕΚ 296/92 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, ΔΕΚ 57/94 Επι-

τροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 106/2015, 77/2015, 39/2014, 12/2014, 248/2013).

α) Επισημαίνεται ότι η **τεχνική μοναδικότητα του παρόχου υπηρεσίας**, που δικαιολογεί την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης, συντρέχει όταν η υφιστάμενη δημόσια ανάγκη θεραπεύεται αποκλειστικά από συγκεκριμένες υπηρεσίες, οι οποίες δεν προσφέρονται από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα, ήτοι υπό συνθήκες ανταγωνισμού, εντός συγκεκριμένης εδαφικής περιφέρειας, λόγω αποκλειστικών τεχνικών μέσων, γνώσεων ή μεθόδων (ΕΛΣυν Τμήμα VI Πράξεις 14/2003 και 125/2000). Περαιτέρω, σύμφωνα με το προοίμιο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (σκέψη 50) *“στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικότητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις απαιτούμενες επιδόσεις ή την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνο ένας φορέας διαθέτει”*.

β) Αντίστοιχα, σε ό,τι αφορά στην **επίκληση της ύπαρξης αποκλειστικών δικαιωμάτων**, αυτή αφορά στις περιπτώσεις εκείνες που για λόγους νομικούς μπορεί να ανατεθεί η σύμβαση σε έναν και μόνο οικονομικό φορέα. Συγκεκριμένα, η εν λόγω προϋπόθεση ικανοποιείται όταν το αντικείμενο της προς ανάθεση σύμβασης προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως σήματα και δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, ακόμα και εάν αυτά δεν είναι κατοχυρωμένα (Δ.Ε.Ε. C-199/85, σκέψη 14, C-57/94 σκέψη 23, ΕΣ Τμ. VI 2055/2010). Επισημαίνεται, δε, ότι δεν αρκεί οι συγκεκριμένες υπηρεσίες να είναι προστατευμένες από αποκλειστικά δικαιώματα, αλλά απαιτείται μόνο ένας οικονομικός φορέας να τις παρέχει, χωρίς να υπάρχουν ανταγωνιστικοί οικονομικοί φορείς που παρέχουν ισοδύναμες ή παρόμοιες υπηρεσίες (πρβλ. Δ.Ε.Ε. C-328/92, σκέψη 17, ΕΣ Τμ. IV 86, 176 και 177/2009, 50 και 205/2010, 47/2008, 26/2002).

Συνεπώς, εφόσον συντρέχουν διαζευκτικά οι ανωτέρω προϋποθέσεις, η αναθέτουσα αρχή δύναται να προβεί, ύστερα από διαπραγματεύσεις, σε απευθείας ανάθεση δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών για λόγους τεχνικούς ή προστασίας δικαιωμάτων αποκλειστικότητας, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, έχοντας, όμως, προηγουμένως σταθμίσει όλες τις οικονομοτεχνικές παραμέτρους, που καθιστούν αναγκαία την προσφυγή σε αυτήν την όλως εξαιρετική διαδικασία, με πλήρη και ειδική αιτιολογία που πρέπει να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, για τους λόγους που επέβαλαν την απόφασή της αυτή, διαφορετικά η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης δεν είναι νόμιμη (βλ. Πράξεις 77/2008, 263/2007, 186, 187, 188, 189, 190, 191/2006, 61/2004 VI Τμ Ε.Σ).

15. Ειδικότερα, οι τεχνικοί λόγοι που προβάλλει η αναθέτουσα αρχή για να τεκμηριώσει το αίτημά της και την αναγκαιότητα ανάθεσης της αιτούμενης σύμβασης στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης, όπως αυτοί προκύπτουν από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης και ιδίως από τα υποβληθέντα συμπληρωματικά έγγραφα είναι οι ακόλουθοι:

“I. - η Γενική Δ/ση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών & Αγροπεριβάλλοντος δεν διαθέτει την κατάλληλη υποδομή, το εξειδικευμένο προσωπικό και την ανάλογη τεχνογνωσία για να υλοποιήσει το Έργο ΕΠΑΔ με ίδια μέσα (αυτεπιστασία) και είναι πρακτικά αδύνατο να τα αποκτήσει τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

II. - το Εργαστήριο Δασικής Διαχειριστικής & Τηλεπισκόπησης (ΦΕΚ 357/Β'/17-05-1993) του Α.Π.Θ. – ΕΛΚΕ είναι ο μοναδικός Δημόσιος Φορέας που έχει τόσο μεγάλη εμπειρία στη διδασκαλία, στην έρευνα καθώς και στην επιχειρησιακή εφαρμογή των γνωστικών αντικειμένων “Δασική Διαχειριστική, Δασική Αεροφωτογραφία, Τηλεπισκόπηση και Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών”, όπως προκύπτει από το μεγάλο αριθμό σχετικών ερευνητικών προγραμμάτων, μελετών και έργων στα οποία συμμετείχε και συμμετέχει τα τελευταία είκοσι

επτά (27) έτη. Ενδεικτικά αναφέρονται κάποια από τα προγράμματα στα οποία συμμετείχε το Εργαστήριο: [...]

- το προαναφερθέν Εργαστήριο είναι **το μοναδικό που διαθέτει την εμπειρία από τη μελέτη, ανάλυση και ταξινόμηση του μεγάλου αριθμού των διαχειριστικών μελετών** που συνέλεξε αλλά και από την άμεση συνεργασία με ειδικούς της πράξης οι οποίοι ενεπλάκησαν σε αυτό (συνεργασία με συμβουλευτική ομάδα ΕΠΑΔ κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Ερευνητικού Προγράμματος ΕΠΑΔ). Η αναφερόμενη **εμπειρία είναι απαραίτητη** για την υλοποίηση του Έργου ΕΠΑΔ, καθώς η διαδικασία της ομογενοποίησης των χωρικών δασικών δεδομένων είναι ιδιαίτερα απαιτητική, **λόγω του μεγάλου αριθμού διαχειριστικών μελετών που βρίσκονται ακόμη σε μορφή μη άμεσα αξιοποιήσιμη** (χάρτες και δεδομένα σε χαρτί jpg, αρχεία pdf κλπ.), με αποτέλεσμα η ανάλυση, η επιλογή και η ταξινόμηση του μεγάλου αριθμού των χαρακτηριστικών (attributes) τα οποία συμπεριλαμβάνονται στις μελέτες αυτές, καθώς και η ενσωμάτωσή τους στην ενιαία γεωγραφική βάση του Έργου ΕΠΑΔ, να περιλαμβάνει περίπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες που απαιτούν την εξειδικευμένη εμπειρία και γνώση της μορφής της φύσης των υπαρχόντων διαχειριστικών μελετών.

- ορισμένα από τα **χαρακτηριστικά** που περιέχονται στη γεωγραφική βάση δεδομένων και στις υπηρεσίες του Έργου ΕΠΑΔ, όπως το **ποσοστό δασοκάλυψης και η κατάσταση του δασικού οδικού δικτύου** (ιδιαίτερα σε παραμεθόριες περιοχές), αποτελούν **άκρως ευαίσθητα κρατικά δεδομένα** για να περιέλθουν - χωρίς περιορισμούς - στην κατοχή ελληνικών ιδιωτικών φορέων ή και αυτών άλλων κρατών. Επιπλέον, άλλα χαρακτηριστικά, όπως η μορφή του δάσους, τα δασικά είδη, το ξυλαπόθεμα και το δασικό οδικό δίκτυο ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν από άτομα με στόχο την παράνομη υλοτομία ή ακόμη και τον εμπρησμό.

- το νομικό πλαίσιο σχετικά με την πρόσβαση και τη διάθεση των δεδομένων που φιλοξενούνται ή θα φιλοξενηθούν στο Έργο ΕΠΑΔ δεν έχει ακόμη δημιουργηθεί, καθώς προαπαιτείται η ύπαρξη ολοκληρωμένης εικόνας του συνόλου των τύπων των ευαίσθητων δεδομένων που πιθανόν να προκύψουν. Η δημιουργία νομικού πλαισίου θα είναι αποτέλεσμα του πρώτου πακέτου εργασίας του Έργου ΕΠΑΔ («ΠΕ 1: Καθορισμός Συμβουλευτικής Ομάδας Εργασίας και Επιτροπής Υπεύθυνης για θέματα Νομοθεσίας» βλ.α. το από 25-05-2016 υποβληθέν Τεχνικό Δελτίο Έργου ΕΠΑΔ). Με την ολοκλήρωση του ΠΕ 1 αναμένεται να οριστούν πλέον τα θέματα της πρόσβασης στα δεδομένα, αλλά και της πολιτικής διάθεσης αυτών συνολικά. Ως εκ τούτου γίνεται αντιληπτό ότι, η υλοποίηση του Έργου ΕΠΑΔ από ιδιωτικούς φορείς ενέχει δυνητικούς κινδύνους.

- τα αποτελέσματα του Ερευνητικού Προγράμματος ΕΠΑΔ ανακοινώθηκαν, από τον Ανάδοχο, στη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Το όλο εγχείρημα έτυχε ευρείας αποδοχής. Αναγνωρίστηκε η πρωτοτυπία και η αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και η ευελιξία των δυνατοτήτων τους. Το γεγονός αυτό πιστοποιείται από τα κείμενα των επιστολών που εστάλησαν στον Ανάδοχο.”

Περαιτέρω, ο φορέας προβάλλει και τους ακόλουθους λόγους για την τεκμηρίωση της αναγκαιότητας της ανάθεσης στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης και οι οποίοι, κατά τους ισχυρισμούς του φορέα, ενισχύουν το δημόσιο συμφέρον:

“- διαθέτει (σ.σ. το Εργαστήριο Δασικής Διαχειριστικής & Τηλεπισκόπησης), μέσω του Κέντρου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΑΠΘ και χωρίς επιπλέον κόστος, όλη τη βασική υλικοτεχνική υποδομή υποστήριξης (κεντρικό διακομιστή, εικονικές μηχανές, Υποδομή Δημοσίου Κλειδιού, δίκτυο ΕΔΕΤ, ασφάλεια δεδομένων, κλπ.),

- εξασφαλίζει πολύ χαμηλό κόστος αγοράς προμήθειας λογισμικού και εξοπλισμού (Η/Υ κα) [...],

- η Διοίκηση του ΑΠΘ δεσμεύεται να παρέχει, στη διάθεση του Έργου ΕΠΑΔ, τον κατάλληλο χώρο εγκατάστασης και οποιαδήποτε άλλη στήριξη κριθεί αναγκαία (φύσεως π.χ. τεχνικής, πληροφορικής,

επικοινωνιών, διαδικαστική, νομικής κα), όπως ρητά αναφέρεται στο υπ' αριθμ. 22566/07.06.2016 έγγραφο του Αναπληρωτή Πρύτανη του ΑΠΘ, κ. Λαόπουλου Θεόδωρου,

- είναι ο φορέας με την δυνατότητα να παρέχει εκπαίδευση σχετικά με τις υπηρεσίες του Έργου ΕΠΑΔ σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, καθώς διαθέτει την τεχνογνωσία, την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και την ανάλογη εμπειρία του προσωπικού του, αποκτηθείσα κατά την διάρκεια υλοποίησης του Ερευνητικού Προγράμματος ΕΠΑΔ.

- είναι ο μοναδικός φορέας με τη δυνατότητα αξιοποίησης του μνημονίου συνεργασίας - το οποίο προσφάτως υπεγράφη μεταξύ του Α.Π.Θ. και της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού (ΓΥΣ) του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης – και ως εκ τούτου δύναται να λειτουργήσει ως κόμβος διακίνησης γεωγραφικών δασικών πληροφοριών ανάμεσα Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) και ΓΥΣ, υπερνικώντας τις ενδεχόμενες προκύπτουσες γραφειοκρατικές διαδικασίες.”

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι οι τεχνικοί λόγοι τους οποίους επικαλείται η αναθέτουσα αρχή επικεντρώνονται **α)** στην έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού και κατάλληλης υποδομής του φορέα για την υλοποίηση του προγράμματος με ίδια μέσα, **β)** στα πλεονεκτήματα της τεχνογνωσίας που έχει αναπτύξει ο ανάδοχος της αρχικής σύμβασης και της εξοικείωσής του με το ΕΠΑΔ με προεξέχοντα ρόλο την ευρύτατη εμπειρία του αναδόχου σε συναφή με το πρόγραμμα γνωστικά αντικείμενα, **γ)** στη φύση ορισμένων εκ των χαρακτηριστικών που εμπεριέχονται στη γεωγραφική βάση δεδομένων (π.χ. το ποσοστό δασοκάλυψης και η κατάσταση του δασικού οδικού δικτύου) ως ευαίσθητων κρατικών δεδομένων και **δ)** στην υλικοτεχνική υποδομή που δύναται να διαθέσει ο ανάδοχος για την υλοποίηση του έργου.

Επί των ανωτέρω διαλαμβανόμενων παρατηρητέα είναι τα εξής:

1. Η επίκληση της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού και κατάλληλης υποδομής του φορέα δε συνιστά τεχνικό λόγο που άπτεται της τεχνικής μοναδικότητας του αρχικού αναδόχου κι ως εκ τούτου δε δύναται άνευ ετέρου να οδηγήσει στην εφαρμογή της επικαλούμενης από το φορέα διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2β του ν. 4412/2016.
2. Οι λοιποί επικαλούμενοι τεχνικοί λόγοι αφορούν τον αρχικό ανάδοχο, χωρίς, ωστόσο, να προσκομίζονται στοιχεία ότι ο εν λόγω ανάδοχος είναι ο μοναδικός που θα μπορούσε να προσφέρει μία τεχνικά ισοδύναμη λύση για την ολοκλήρωση του ΕΠΑΔ. Ειδικότερα, εκ των διαλαμβανόμενων προκύπτει αφενός ότι το Εργαστήριο Δασικής Διαχειριστικής & Τηλεσκόπησης του ΑΠΘ διαθέτει σημαντική εξειδίκευση στον τομέα των αιτούμενων υπηρεσιών είτε λόγω επιστημονικών δράσεων είτε χάρη στην ενασχόλησή του με το προηγούμενο ερευνητικό έργο που του έχει ανατεθεί, αφετέρου, ωστόσο, από τα προσκομιζόμενα στοιχεία δεν τεκμηριώνεται η μη ύπαρξη έτερου οικονομικού φορέα ο οποίος να αδυνατεί να παρέχει αποτελεσματικά τις αιτούμενες υπηρεσίες. Κατά την αναθέτουσα αρχή, άλλωστε, το Εργαστήριο Δασικής Διαχειριστικής & Τηλεσκόπησης του ΑΠΘ είναι “ο μοναδικός Δημόσιος Φορέας που έχει τόσο μεγάλη εμπειρία στη διδασκαλία, στην έρευνα καθώς και στην επιχειρησιακή εφαρμογή των γνωστικών αντικειμένων “Δασική Διαχειριστική, Δασική Αεροφωτογραφία, Τηλεσκόπηση και Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών” και όχι ο μοναδικός φορέας εν γένει στο συγκεκριμένο τομέα.
3. Σε κανένα από τα συμβατικά έγγραφα τόσο του ερευνητικού προγράμματος όσο και της προτεινόμενης επέκτασης – ολοκλήρωσης αυτού δεν υφίσταται αναφορά σε «ευαίσθητα κρατικά δεδομένα» της γεωγραφικής βάσης δεδομένων, ούτε περιέχεται κάποια ρήτρα διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων αυτών από τον ανάδοχο του ερευνητικού προγράμματος. Σε κάθε περίπτωση, η φύση ενός οικονομικού φορέα ως δημοσίου ή μη δεν συνιστά τεκμήριο για την προστασία ή όχι συγκεκριμένων δεδο-

μένων κι ως εκ τούτου δεν αποδεικνύεται, εν προκειμένω, η ύπαρξη των επικαλούμενων με το αίτημα του φορέα δυνητικών κινδύνων από την υλοποίηση του έργου του ΕΠΑΔ από ιδιωτικούς φορείς.

Με βάση τα ανωτέρω συνάγεται ότι, κατά την τεχνική κρίση της αναθέτουσας αρχής, ο ανάδοχος της αρχικής σύμβασης είναι τεχνικά ικανός να παράσχει με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο τις αιτούμενες υπηρεσίες ολοκλήρωσης του ΕΠΑΔ, χωρίς, ωστόσο, να τεκμηριώνεται από τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν ότι το συγκεκριμένο εργαστήριο είναι το μοναδικό έναντι οιοδήποτε άλλου οικονομικού φορέα/παρόχου (ΕΣ Τμ. VI 2055/2010), ο οποίος εν δυνάμει θα μπορούσε να προσφέρει μία τεχνικά ισοδύναμη λύση ως προς την ολοκλήρωση του ΕΠΑΔ.

Περαιτέρω, όλες οι προαναφερόμενες αιτιάσεις της αναθέτουσας αρχής δεν απορρέουν από μία εμπειριστωμένη και επαρκώς τεκμηριωμένη τεχνικο-οικονομική μελέτη ούτε εμπεριέχεται στα στοιχεία του φακέλου που προσκομίζονται αναλυτική αξιολόγηση του υπάρχοντος συστήματος με την παράθεση στοιχείων συσχέτισμού κινδύνων και κόστους που μπορεί να προκληθεί από την εμπλοκή έτερου οικονομικού φορέα στην ολοκλήρωση του ΕΠΑΔ, σε σχέση με τους κινδύνους και το κόστος που θα επιφέρει η ανάθεση των αιτούμενων υπηρεσιών στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης.

16. Ειδικά ως προς τη συνδρομή της προϋπόθεσης του αποκλειστικού δικαιώματος:

Ειδικότερα, οι νομικοί λόγοι που προβάλλει η αναθέτουσα αρχή αναφορικά με την ύπαρξη αποκλειστικών δικαιωμάτων για να τεκμηριώσει το αίτημά της και την αναγκαιότητα ανάθεσης της αιτούμενης σύμβασης στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης, όπως αυτοί προκύπτουν από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης και ιδίως από τα υποβληθέντα συμπληρωματικά έγγραφα είναι οι ακόλουθοι:

“Βάσει της από 27.12.2012 υπογραφείσας σχετικής Σύμβασης του Ερευνητικού Προγράμματος ΕΠΑΔ, όλα τα αποτελέσματα και τα παραδοτέα (Ψηφιακή Βάση Δεδομένων, Γεωγραφική Βάση Δεδομένων, Διαδικτυακή Γεωγραφική Βάση Δεδομένων ΕΠΑΔ) έχουν μεν περιέλθει στη κυριότητα του Δημοσίου (Γεν. Δ/ση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος -Δικαιούχος του Ερευνητικού Προγράμματος ΕΠΑΔ), αλλά το Εργαστήριο Δασικής Διαχειριστικής και Τηλεπισκόπησης (Ανάδοχος του Ερευνητικού Προγράμματος ΕΠΑΔ) διατηρεί την πνευματική ιδιοκτησία της μεθοδολογίας και των εξειδικευμένων εργαλείων, τα οποία αναπτύχθηκαν και παρήχθησαν στα πλαίσια υλοποίησης του Προγράμματος ΕΠΑΔ, όπως απορρέει από τις δράσεις αυτού στις οποίες εμπεριέχονται.

Πιο συγκεκριμένα το εν λόγω Εργαστήριο έχει τα πνευματικά δικαιώματα:

- **της μεθοδολογίας ομογενοποίησης των δεδομένων,**
- **του σχεδιασμού της γεωγραφικής βάσης δεδομένων,**
- **της μεθοδολογίας ανάλυσης και ταξινόμησης των δευτερογενών δεδομένων των δασικών διαχειριστικών μελετών που συγκεντρώθηκαν”**

Σύμφωνα με το άρθρο 6.3 της από 27.12.2012 σύμβασης μεταξύ του ΥΠΕΝ ως δικαιούχου του ερευνητικού προγράμματος και του Εργαστηρίου Δασικής Διαχειριστικής και Τηλεσκόπησης του ΑΠΘ ως φορέα υλοποίησής του με τίτλο "Παρακολούθηση και Έλεγχος πορείας υλοποίησης του Έργου - Παραδοτέα" προβλέπεται ότι: *“Τα μερικά ή ολικά αποτελέσματα του Έργου ανήκουν στην κυριότητα του Δημοσίου. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος υποχρεούται να παραδώσει στο Δικαιούχο, μετά τη λήξη του Έργου ή μετά τον μερικό τερματισμό -για οποιοδήποτε λόγο- αυτού, όλα τα μέχρι τότε αποτελέσματα και στοιχεία που έχει στη διάθεσή του, [...]”.* Επισημαίνεται ότι εκ της εν λόγω σύμβασης, καθώς και των από 31.12.2013 και 25.08.2015 τροποποιήσεων αυτής, αλλά και εκ των λοιπών προσκομιζόμενων στοιχείων δεν τεκμηριώνεται ο ισχυρισμός της αναθέτουσας

αρχής ότι το Εργαστήριο Δασικής Διαχειριστικής και Τηλεσκόπησης του ΑΠΘ “διατηρεί την πνευματική ιδιοκτησία της μεθοδολογίας και των εξειδικευμένων εργαλείων, τα οποία αναπτύχθηκαν και παρήχθησαν στα πλαίσια υλοποίησης του Προγράμματος ΕΠΑΔ”.

Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι το ερευνητικό πρόγραμμα έχει ήδη ολοκληρωθεί και παραληφθεί οριστικά με το από 20.05.2016 Πρακτικό Οριστικής Παραλαβής της Επιτροπής Παρακολούθησης – Αξιολόγησης – Παραλαβής (βλ. ανωτέρω Ιστορικό υπό 1.3) κι ως εκ τούτου τα παραδοτέα του ερευνητικού προγράμματος (Ψηφιακή Βάση Δεδομένων, Γεωγραφική Βάση Δεδομένων, Διαδικτυακή Γεωγραφική Βάση Δεδομένων ΕΠΑΔ) έχουν περιέλθει στη κυριότητα του Δημοσίου (ΥΠΕΝ, Γεν. Δ/ση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος). Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω διαπιστώνεται ότι οι αιτούμενες υπηρεσίες, δεδομένου ότι αποτελούν επέκταση-ολοκλήρωση του ήδη υφιστάμενου συστήματος, δεν προστατεύονται από αποκλειστικά δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς έχει ήδη λάβει χώρα η μεταβίβαση των σχετικών δικαιωμάτων της αρχικής σύμβασης στο δικαιούχο του ερευνητικού προγράμματος (ΥΠΕΝ).

Κατά συνέπεια, από τα υποβληθέντα στοιχεία, δεν θεμελιώνεται ότι οι ζητούμενες υπηρεσίες επέκτασης-ολοκλήρωσης του ΕΠΑΔ προστατεύονται από αποκλειστικά δικαιώματα ούτε ότι δεν υφίσταται οποιοσδήποτε άλλος οικονομικός φορέας που θα μπορούσε να προσφέρει ισοδύναμες υπηρεσίες στην αγορά.

17. Συνεπώς, από την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στις προαναφερόμενες διατάξεις, διαπιστώνεται ότι δεν προκύπτει η συνδρομή των προϋποθέσεων της παραγράφου 2, περίπτωση β' του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 για την παροχή σύμφωνης γνώμης για την αιτούμενη προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης. Παράλληλα, από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης, δεν προκύπτει η συνδρομή κάποιας εκ των υπολοίπων περιπτώσεων του προαναφερόμενου άρθρου του ίδιου ως άνω νόμου.

V. Συμπέρασμα

18. Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

Τη μη παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης για την ανάθεση της σύμβασης παροχής υπηρεσιών με τίτλο “*Εφαρμογή των υπηρεσιών του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασών (ΕΠΑΔ)*” για εξήντα (60) μήνες, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 460.000,00€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., **λόγω μη συνδρομής** των προς τούτο τασσομένων προϋποθέσεων, βάσει των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' του ν. 4412/2016.

Αθήνα, 6 Ιουλίου 2017

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης